

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhid., Sibiu, str. Măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, str. Măcelarilor Nr. 45.
Serisori nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de douăori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

Situație neschimbată.

Sibiu, 30 Octomvrie n.

În momentele în cari scriem și punem sub tipar șirele acestea, reprezentanții țării noastre se întrunesc în ședință, în frumosul palat parlamentar de pe malul Dunării din Budapesta. După o vacanță lungă, de peste o lună, deputații sînt în ședință pentru a asculta cu omagială supunere rescriptul preînalt, prin care delegațiunile sunt de nou convocate pe 4 Noemvrie n. la Budapesta, în sesiune ordinară, spre a vota bugetul anului viitor pentru acoperirea cheltuielilor comune, și poatecă și vre-un credit nou extraordinar, cerut de dl ministru de războiu, în urma evenimentelor din Balcani.

E deci o ședință scurtă, formală, ședința de astăzi a dietei ungare, și totuși ea poate să devină lungă, foarte lungă și interesantă, în urma celorce se vor întâmpla în ea. Pentru că opoziția e hotărâtă să intre în dietă, — dacă cumva cei excluși dela ședințele ei nu vor fi împedecați prin poliție și armată să intre în palatul parlamentului, când apoi nici cei neexcluși nu vor intra, pe baza principiului solidarității, — și se insceneză de nou gălăgie asurzitoare în dietă, cu tobe, trâmbițe și fluierțe, pentru a-i împedeca funcționarea, în care caz președintele dietei va face aceea ce a mai făcut: îi va scoate pe domnii opoziționali de nou cu poliția din dietă, și dieta va fi prefăcută iarăși într-o dietă numai a majorității, fără opoziție.

Nu știm, nu putem ști dela distanță, dacă tocmai așa se vor întâmpla lucrurile și astăzi în dietă, — cum adică s'au mai întâmplat, — ori apoi domnii din opoziție își vor fi venit în fire în momentele din urmă, și în vederea gravelor evenimente din Balcani, în vederea fo-

cului ce bîntue cu toată furia în nemijlocita vecinătate a monarhiei noastre, își vor fi schimbat tactica și vor fi sîstat ostilitățile față de guvern și majoritatea parlamentară.

În momentele în cari scriem șirele acestea, situația e însă neschimbată. Opoziția cere și acum, ca mai înainte, capul președintelui camerei ungare, a contelui Tisza, și capul ministrului președinte Lukács, pentru a putea intra în pertractări cu un alt ministru președinte asupra condițiilor de pace. Până atunci: supărare mare și gălăgie în dietă!

Partidul guvernamental, la dorința și propunerea ministrului președinte Lukács, a declarat într-o conferință ținută zilele trecute, că e aplecă se facă loc în delegațiunea ungară pentru opt opoziționali, și e învoit, ca dieta se esmită din sânul ei o comisiune de 21, compusă din reprezentanți ai tuturor partidelor reprezentate în dietă, pentru a lua de nou în reviziune regulamentul de casă, spre a-l modifica astfel, ca nici deputații, nici președintele dietei, se nu fie scurtați în drepturile lor, — dar încă știm opoziția nu a acceptat acest mod de aplanare a conflictului, ci a ramas pe lângă punctul ei de vedere de mai înainte, deci pentru supărare, obstrucție, gălăgie, până în pânzele albe, adică: până la demisionarea guvernului. Dar domnul ministru președinte a spus și aceea, că el bucură se retrage, imediat cum și-a împlinit misiunea față de „națiune”. Însă cei din opoziție răspund, că față de „națiune” tocmai atunci își va împlini guvernul actual misiunea, când se va retrage. Deci, cu cât mai curând, cu atât mai bine.

Știm și noi, cam care e misiunea, pe care guvernul actual mai are încă să o îplinească. *E noua lege electorală*. Dacă am avea dovezi, ori indicii, că guvernul ar dori se facă noua lege cu desconsiderarea intereselor păturilor largi ale populației țării, atunci am zice și noi, cu

opoziția împreună: plece guvernul, pentru că nu vrea să-și îplinească bine misiunea. Dar din declarațiunile făcute de domnul ministru președinte așa știm, că legea nouă electorală are se fie foarte liberală și foarte democratică și are se mulțamească pe toți. Numărul alegătorilor se va urca la două milioane și jumătate. Dacă deci și opoziția vrea, cum se laudă, o lege nouă, — liberală și bună electorală, — atunci de ce mai pune bețe în roate și de ce nu caută se dea guvernului posibilitatea să o facă cât mai curând?

De ce? Pentru că opoziția nu o vrea, cum nu a voit se o facă nici atunci, când a fost chemată la putere cu singura condiție se o facă! Se sperăm însă, că guvernul va face totuși legea nouă electorală, chiar și fără opoziție! Olovitură mai bună nici nu i'ar putea da — opoziției maghiare!..

Personal. Excelența Sa, Înalt-preasfințitul Domn Arhiepiscop și Mitropolit Ioan Mețianu, a plecat astăzi, Mercuri dimineața, la Budapesta, pentru că împreună cu Preasfințitul Domn Episcop Ioan I. Papp al Aradului și Dr. Miron E. Cristea al Caransebeșului, și cu alți fruntași mireni ai bisericii noastre, să solicite la Înaltul guvern al țării sporirea dolațiunii dela stat pe seama bisericii noastre și urcarea congruei preoției noastre, în proporție egală cu congrua preoților celorlalte confesiuni din patrie.

Consiliu comun de miniștri. Luni s'a ținut consiliu comun de miniștri la Viena. Consultările s'au început la orele patru o. e. și au ținut până dimineața la orele patru, cu o mică pauză de o oră, dela 10 până la 11 noaptea. Împrejurarea aceasta arată, că a fost vorba în consiliu de chestii mari și însemnate. Tot Luni prim-ministrul ungar Lukács a fost primit în lungă audiență din partea Monarhului nostru.

clasele gimnaziale la liceul rom. cat. din Cluj. Născut în 15 Aug. 1827, căsătorit în 14 Iunie 1845 cu Todostia Mărochiș a fratelui Todor, strămoșul sortiitorului acestora; repausat în 17 Iun. 1896. — Prin anii 1848 a fost oficial la comitat în Dej; în anul acesta însă după eruperea revoluției a mers la București pentru a lua parte la mișcările sale dinastice a trebuit să-și părăsească postul și să se ascundă, pentru ca să-și scape viața. După sufocarea revoluției a rămas câțiva ani fără direcție, și așa în toamna anului 1853/4, după abdicarea lui Ioan Cupșa, a fost instituit de învățător provisor la școala aceasta, ca să nu rămână fără nici o ocupațiune.

Peste câteva săptămâni însă a abzis, oăci s'a angajat la facerea cărții fundare, tot în Măgoaja, apoi după terminarea acesteia a fost numit notar, în care calitate a funcționat până în anul 1861, când a fost ales jude procesual (pretor, szo'gabir) în cercul Răteagului, apoi în 1867 în cercul Ileana-mare, cu sediul tot în Măgoaja, în care calitate a servit până în anul 1876, când a căzut la alegere, oăci comitele suprem de pe atunci, iar mai târziu ministru președinte Br. Desideriu Băffy începuse a delăta pe românii din ofisiile administrative. În mai multe perioade a fost deputat la sinodul arhid. și la congresul național bis.

Cât de bune sentimente nutrea bărbatul acesta ca pretor față de școalele românești din cercul său, se vede dintr-o

Războiul. Știrile ultime, sosite de pe câmpul de războiu, sunt iarăși nefavorabile pentru Turci, cari sînt bătuti din toate părțile. Sârbii au ocupat orașul Usoub, Bulgarii le-au tăiat calea spre Constantinopol, iar Muntenegrenii sînt pe cale a pune mîna pe Scutari. Turcii sînt scoși deci aproape din întregă Macedonia și Albania. Printre reprezentanții marilor puteri se discută acum ideea înființării a două state nouă balcanice: Albania și Macedonia, cu guverne proprii și cu principii proprii. Ideea menținerii statului quo e prin urmare abandonată.

România și războiul din Balcani.

În vederea întorsăturilor pe cari pot să le iee lucrurile în fiecare moment în peninsula balcanică, Regele Carol al României a căutat se dea țării sale un guvern nou, cu baze sigure și trainice în jos. Și după ce încercările făcute, de a se reuni eară cele două partide conservatoare, al vechilor conservatori și al conservatorilor-democrați, nu au dus la bun sfârșit, s'a luat înțelegeră laudabilă între fruntașii acestor două partide, de a forma împreună un guvern de cooperare, de *coalțiție*.

Guvernul s'a format sub președinția dlui T. Maiorescu din următoarele persoane:

T. Maiorescu, președinte al consiliului de miniștri și ministru de externe.

Tache Ionescu, ministru de interne.

Nicu Filipescu, ministru de domenii.

Alecsandru Marghiloman, ministru de finanțe.

Al. Bădărău, ministru de lucrări publice.

C. Disescu, ministru de instrucție.

Misu Cantacuzino, ministru de justiție.

N. Xenopol, ministru de industrie.

Ministru de războiu generalul Hârșeu, desemnat din partea Regelui Carol.

Fiecare partid își păstrează intact principiile și programul sub durată colaborării; iar ca prefeți vor fi numiți în număr egal oameni dintr-un partid și din celalalt. Asemenea și corpurile legislative vor fi compuse din deputați și senatori luați în număr egal din ambele partide.

Parlamentul va fi dizolvat și peste trei săptămâni se vor face alegeri nouă.

Primar al orașului București până la rezolvarea finală a chestiei cu tramvaiele va fi dl Dr. Istrati, apoi Grig. Cantacuzino. Președinte al senatului va fi G. G.

FOIȘOARĂ.

Monografia școlii elementare populare gr. ort. rom. din Măgoaja

de Gavril Hango, presbiter.
(Urmare).

Cu începutul anului școlar 1886/7 însă cozișirea administrativă comitatensă n'a mai înconvițat pentru parohie, respective pentru învățător cuota de 120 fl. din regalul nobililor, ce în anul 1890 s'a răscumpărat apoi din partea statului, împărțindu-se banii între proprietarii de pământ nobili, și așa parohia a fost silită, ca iar să facă repartitie pe popor, acum de 120 fl. pentru învățător și de 165 fl. pentru preot, solvite ambele până acum din regalul acesta. Pentru ușurarea parohiei apoi consistorial arhiepiscopozan prin ordinul său din 30 Sept. 1889 nr. 5658 Epitr., cu începutul anului școlar 1889/90 a ridicat cuota din fundațiunea Botta la 200 fl. și parohia a redus repartitia pentru învățător la 100 fl.

A venit apoi statul și în anul 1893 a regulat salarele și pentru învățătorii confesionali stabilind minimul pentru cei dinți 10 ani de serviciu cât 300 fl. anual, apoi pentru totdeauna locuință în natură, ori închiriată de parohie, ori relut de cură, și în urmă lemne pentru încălzirea alor

doar oăi, jumătate jugăr grădină și 3 cunecenale de câte 50 fl. Statul însă în urma scumpetei crescânde și conform importanței învățământului școlar în anul 1907 a urcat salarul fundamental dela 300 fl. la 500 fl. și e pe cale de a-l urca și mai mult, sporind și cunecenalele.

Astfel actualul învățător G. Prigona, oalificat și instituit definitiv, care funcționează începând din anul 1891/2, în prezent are salar: cură în natură, grădină pentru legumi, lemne de foc, apoi salarul în bani din fundațiunea Botta 750 cor. și din repartitie 750 coroane, total 1500 cor.

În fine parohia remunerează, după cum poate angaja, și un pedel pentru curățirea și măturarea școlii peste anul școlar și pentru tăiatul lemnelor de foc pe sama școlii.

X. *Învățători.* Înființându-se școala aceasta numai în toamna anului 1850, lucru natural, până atunci nu poate fi vorba nici de învățător.

Cel dintâi învățător a fost Ioan Cupșa fiul preotului Vasile Cupșe. Se zice, că a avut clasele normale și cursul teologic de 6 luni de pe vremea episcopului Vasile Moga. A funcționat numai în mod provisor în anii școlari 1850/1—1852/3, oăci fiind postal cantoral plătit mai bine, după ce a rămas oăiva ani fără nici un oficiu, s'a făcut diacon. — După el a urmat

Ioan Buzura, fiul preotului Petru Buzura, despre care se zice, că a absolvat

provocare a lui de datul Măgoaja, 4 Dec. 1866 nr. 1248, adresată protopopului Ioan Bodea din Ciceu-Gurgești, în care zice, că acum de 4 ani, de când e jude procesual, cu ocaziunea esameneor, pentru scuzarea puținului rezultat, învățătorii mereu se plîng, că copiii nu cercetează școala regulat și oă nu-și câpăta plata mai de loc; iar cauza la aceasta e, oă preoții nu-și fac datorința de loc, oă să-i facă strătare în cas de lipsă să întrevină prin antistilele comunale ori direct. Apoi zice, că îl este mai mare rușine, când v. de ca oficiant român, oă în ce stare sînt școalele românești din cercul său, și mai cu samă când vede, că nici la o școală românească nu este grădină de pomăriț, măcar oă în cas de mare lipsă s'ar putea folosi spre acest scop chiar și cimiterile. Deci recerează pe protopopul, ca să provoace pe preoți, să binevoiască a cerceta școalele în toată săptămîna și în cas de lipsă să reouă la ajutorul antistiliilor comunale pentru regulara afacerilor școlare, și când nici așa nu și-ar împlini datoria, atunci să-i facă arătare, și apoi nimie nu-l va împedeca a purcede față de cei vinovați în sensul ordinatului guvernial din 13 Maiu 1857 nr. 10. — După el a urmat

Ioan Hango, tatăl scriitorului acestora, care a funcționat în mod provisor în anii 1853/4—1858/9. Născut la 14 Maiu 1836, căsătorit la 10 Oct. 1860, repausat la 10/23 Maiu 1910. Soț și a Maria Marchiș a fatului Ioan, născ. la 13 Dec. 1841

Cantaucuzino, iar al camerei Cantaucuzino-Paşcanu.

Noii miniştri au pus jurământul Duminică seară, la orele 6. În scopul acesta Regele Carol sosise Sâmbătă seară la Sinaia la Bucureşti.

După ştirile pe care le avem, statul român va continua şi sub noul guvern să-şi păstreze neutralitatea faţă de războiul din Balcani, fără a da însă un comunicat hotărât în acest înţeles. Ceea ce înseamnă, că neutralitatea o păstrează România numai până îşi vede nepericolitate interesele, şi până o păstrează şi celelalte puteri mari europene.

Ţinuta corectă a României este de altmădă mult lăudată de întreaga presă mare europeană. Sunt interesante informaţiile ziarului „Figaro”, pe care le primeşte dela Viena despre atitudinea României. Sunt următoarele:

„Rezerva aşă de prudentă, în care s'a menţinut până acuma România, apare surprinzătoare în cercurile politice. Bărbaţii de stat români au declarat în totdeauna, cu voiaţă să audă, că vor mobiliza armata lor, ca să nu fie surprinşi de evenimente. Dar suntem deja în ajunul marelui lupte decisive, care poate să deschidă armatei regelui Ferdinand drumul spre Constantinopol, şi România tot nu s'a mişcat. Mai mult, ea nu dă nici cel mai mic semn, că ar fi gata să se mişte.

Cum să se explice această atitudine, care e în contradicţie cu ceea ce se ştie? Se poate explica în două feluri: Sau România s'a înţeles în secret cu Bulgaria, care i a promis formal o mărire de teritoriu, în caz când va pune ea însăşi mâna pe Macedonia sau pe Tracia, sau apoi regele Carol, în urma sfaturilor dela Viena, şi mai cu seamă dela Berlin, aşteaptă liniştit, ca să intervină după ce beligeranţii vor fi epuizaţi după câteva săptămâni de lupte crâncene, — şi odăta batalioanele lor decimate, muniţiile lor cheltuite: România, ale cărei forţe vor fi intacte, va dicta cu uşurinţă condiţiile ei. La Viena se crede mai degrabă în această ultimă ipoteză. Prima totuşi nu-i nici ea de loc neadevărată, şi se va produce în puţin timp o lovitură de teatru, care nu va trebui să mire pe nimeni peste măsură.”

Mărturisim, că ipoteza din urmă nu ar corespunde de loc sentimentului de care sunt stăpâniţi Românii de pretutindenea. N'ar dori nime dintre Români, ca România să scoată de nou castanele din foc, — cine ştie pe seama cui?!

Aniversarea institutului pedagogic din Arad.

Cetim în „Biserica şi Şcoala” din Arad următoarele:

Avizăm onoratul public, că s'a stabilit definitiv programa sărbătorii jubilară ce se vor ţine în 3/16 Noembrie s. c. Anume la 8 ore dim. va oficia P. S. D. Episcopul diecezan Ioan I. Papp sf. liturgie şi parastasul pentru profesorii decedaţi, în catedrală. La ora 11 se va face comemorarea în sala festivă a seminarului. La ora 1 d. e. va fi masă comună în Crucea albă, iar seara la ora 8½, concertul tinerimei studioase. La sf. Arhangelii se va serba ziua mare în bisericile parohiale aşă: preoţimea va oficia sf. liturgie şi parastas pentru profesorii decedaţi, comemorând în predici ocazionale întemeierea institu-

a repausat în 23 Iuliu (5 Aug.) 1910. În anul 1896 a fost cantor, dar din cauza bătrâneţei în curând a abzis, apoi murea a fost membru în comitetul parohial şi în reprezentanţa comunală. A învăţat a scrie, ceti şi computa, precum şi cântările bisericesti dela un călugăr gr. cat. cu numele Vasile Erdélyi, esilat la mănăstirea Strâmbului din hotarul Chiueştilor, apoi la finea anului şcolar 1883/4, după ce a umblat câteva săptămâni la prelegeri, a făcut examenul de pe cl. III. normală în Lăpuşul-ung., obţinând „39 tana'ó társai közt élő jelesregű bizonyítvány”.

În urmă, pentru că s'a nu fie înrolat la miliţie şi să poată rămânea definitiv pe cariera învăţătorescă, conform Normativului Locotenentului ces. reg. a ţării menţionat mai sus, în anul şcol. 1859/60 a făcut în Sibiu cursul pedagog. de un an cu eminentă, când fericiitul Arhiereu Şeguna l-a premiat cu cartea „Tratat de morală practică, trad. din limba franceză, de G. Ioanid”. — După absolvirea cursului ped. însă n'a mai funcţionat ca învăţător, căci îl ocupase postul absolutentului de pedagogie şi teologie George Cupşa, şi fiindu-i părinţi (Lup şi Todora Marchiş) bătrâni şi neputincioşi, s'a apucat de economie şi n'a voit să primească altă staţiune, aiurea. De miliţie însă a scăpat, ca candidat de învăţător. Urme din activitatea lui învăţătorescă şi azi se mai văd, căci unii dintre puţinii oameni bătrâni ce mai trăiesc şi au învăţat la el, încă şi azi ştiu

tului ped., iar pupă ameszi învăţătorii vor aranja festivităţi şcolare cu d'saură, cântări şi deosebiţii potrivite zilei unde sunt corari atregându-le şi pe ele la această festivitate. Oficiile parohiale vor avea să facă raport despre chipul cum s'au ţinut sărbătorile în parohii, ca şi în chipul acestora să se eternizeze aniversarea. Programa formală vom publica-o în numărul viitor şi se va expedia la adresa tuturor preoţilor şi învăţătorilor. Vor mai fi invitate şi toate institutele culturale şi autorităţile bisericeşti din mitropolie. Cu un cuvânt, se va face o serbare culturală vrednică de mărirea institutului nostru pedagogic. Pentru aranjarea festivităţilor s'a constituit un comitet aranjator sub prezidiul directorului seminarului. Onoratul public este rugat a se adresa în cazurile obveninde la direcţiunea seminarială, care prin comitetul aranjator va da desluşirile necesare în afară. Atragem de nou atenţiunea onoratei preoţilor şi învăţătorilor asupra istoricului institutului pedagogic, distribuit prin fiecare protopresbiterat, mai departe pus pentru desfacere la „Librăria diecezană” şi librăria „Tribunei” din Arad, cu preţul de 2 cor. plus porto.

Preotul şi tinerimea adultă.

Toamna e pe sfârşite, se apropie sările lungi de iarnă, când tinerimea noastră dela sate îşi petrece prin şezători, conform obiceiului strămoşesc, cari şezători în timpul mai nou nu au nimbul moral de mai nainte, ci în urma multelor curente nouă demoralizatoare, sunt în cele mai multe cazuri cuiburi de stricăciune.

Viitorul unui neam este tinerimea, dela a cărei creştere morală atârână existenţa popoarelor. Creşterea tinerimei e datorinţa noastră a preoţilor şi învăţătorilor ca conducători fireşti, — mai ales în timpul de faţă, când vin furtuni primejdioase din toate părţile, cărora trebuie să ne opunem cu toată forţa dragostei noastre de neam, de limbă şi de lege.

În privinţa creşterii tinerimei, noi Românii suntem cei mai înapoi. Se lucră prea puţin la noi, ba liniştiţi putem zice că chiar nimic. Se desbate mult în conferenţele preoţeşti tema aceasta, se iau măsuri destul de energice din partea superiorilor, — însă fără rezultat; căci luptându-ne cu nevoile zilnice, dăm uitării această sfântă datorinţă a noastră.

Şcoala de toate zilele cade în sfera de activitate a învăţătorilor noştri, cu aceasta nu mă ocup. Vine însă şcoala de repetiţie, şi aici se începe, după părerea mea, activitatea preotului ca conducător al tinerimei. Şcoalele dela sate, a căror susţinere e împreună cu atâtea nevoi, de multeori nu pot da in-

scris şi ceti, iar alţii mai târziu au învăţat cântările bisericesti dela el, şi în anul 1874, în lipsa altui teritoriu, la propunerea lui s'a rupt grădina şcolară de pomărit din oimier. A avut 7 fii şi o fiică: pe Gavril, preot, scriitorul acestora, apoi pe George, Petru, Maria şi Ioan, repausaţi ca prunci, şi în fine pe Gregoriu econom, pe Valer doctor jurist, cand. de adv. şi pe Ioan, candidat de profesor. — Lui i-a urmat:

George Cupşa, al doilea fiu al preotului Vas. Cupşa, care a funcţionat în mod definitiv în anii 1859/60—1863/4 şi dela 1 Oct. până la 15 Nov. 1875. Născut la 11 Aprilie 1838, căsătorit cu Ana Bazura, fiica preotului Petru Bazura la 30 Ianuarie 1860, chirotonit întru preot la 3/15 Maiu 1861, repausat în 12/24 Aprilie 1885. A avut doi fii şi două fiice: pe Domnica, preoteasă gr. cat., pe Victor urmaşul său în parohie, şi pe Veronika şi Pompeli repausaţi ca prunci. — A absolvit clasele normale în Năsăud şi cursurile pedagogice şi teologice în Sibiu în anii 1857/8—1858/9. — Din activitatea lui învăţătorescă n'a rămas nici o urmă mai marcantă, iar ca paroh se ţinută a avut faţă de grădina şcolară de pomărit, am văzut la locul său. Sub păstoria dănsului s'a înfiinţat însă în anul 1876 fondul bisericesc-şcolar, în urma deselor ordine consistoriale.

Gavril Şileam, care a funcţionat în mod definitiv dela începutul anului şcolar 1864/5 până la 30 Ianuarie 1873, când s'a făcut, tot aici, notar ceroual, în care

strucţie nici la jumătate din obligaţii de toate zilele, aşă că 50% din copiii unui sat rămân fără educaţie morală, rămân analfabeţi.

Pe aceştia are deci şi trebuie să-i îmbrăţişeze preotul, cu toată dragostea, să-i adune de pela răspântii cu bunăvoinţă, la cas de lipsă chiar şi cu toată asprimea. Timpul cel mai potrivit e seara. Preotul îşi va forma două clase, pe cei neştiutori de carte îi va pune în clasa primă, iar pe cei ştiutori de carte în clasa a doua, — dacă nu e învăţător, — propunându-le scris-cetitul, puţină matematică şi religiu-ne, aşă după cum va afla el de bine. Urmând aşă, nu se va lăşi analfabetismul şi se va desvolta în tinerime dragostea de carte, stima şi iubirea faţă de păstorul lor.

Etatea dela 15 ani în sus e cea mai espusă influenţelor demoralizatoare, — aicea e chemată deci se edifice şcoala tinerimii adulte, — care mai potrivit e a se ţinea Duminică şi în sărbători d. a. Aci vom ţine prelegeri, desvôltând în tinerime simţământul, mândria naţională, arătând, că Românii sunt un popor cu viitor, care însă se întemeiază pe ştiinţa de carte şi moralitatea tinerimii. Le vom vorbi despre începutul şi dezvoltarea bisericii noastre, despre bărbaţii cei mai însemnaţi, cari au lucrat pentru desvôltarea ei, deşteptând şi întărind în ei dragostea de lege, — vom vorbi despre însemnătatea şcolii româneşti, despre jertfele aduse de bărbaţi cu inimă la altarul ei, — deşteptând simţul de jertfă pentru instituţiunile noastre culturale. Un obiect de căpetenie va fi însă cântarea bisericească, care serveşte mult la deşteptarea simţului religios. Ce impresie plăcută va avea asupra părinţilor, auzind ei pe fiii lor cântând frumos şi armonios la sfânta liturgie!.

În sările lungi de iarnă îi vom aduna cel puţin de două ori pe săptămână la şcoală, cetindu-le din cărţile bune; şi pentruca să nu fie prea monotona petrecerea lor acolo, vom cânta cu ei şi vre-o cântare lumească, potrivită cu demnitatea noastră şi cu priceperea lor.

Am scris acestea, aflându-le din praca mea scurtă ca mijloc de ducătoare la scop, pentru creşterea tinerimei noastre, a viitorului nostru.

Va zice cineva, că sunt poate bune şi ducătoare la scop, dar sunt prea obositoare, reclamă prea multă muncă din partea preotului.

E adevărat, dar între împrejurările actuale nu se poate altcum,

calitate a funcţionat până la 30 Ianie 1902, când a trecut în pensiune, şi a repausat apoi în 14/27 Iuliu 1905. — S'a născut în 15 Aprilie 1846; a absolvit clasele normale în Lăpuşul-ung. şi cursurile pedagogice în Sibiu în anii 1862/3—1863/4. S'a căsătorit la 27 Iuliu 1867 cu Maria Bazura, fiica pretorului Ioan Bazura, având doi fii şi o fiică: pe Ioan, avocat, pe Augustin, abs. de drept, şi pe Susana acum repausată ca preteasă văd. gr. cat. — La el am umblat şi eu mai întâi la şcoală în sat. — A fost foarte bun învăţător, ceea ce se vede şi din faptul, că autoritatea super. bis. şcol. pe el l-a încredinţat să conducă conferenţele învăţătoresci tractice, ce s'au ţinut aici în anii 1869 şi 1870. — Lui i-a urmat

Alexiu Cupşa al treilea fiu al parohului Vasile Cupşa, care a funcţionat în mod provisor din 1 Febr. 1873 până la finea anului şcol. 1874/5. Mijloacele disciplinare de pe timpul acestui învăţător au fost foarte drastice. La el am terminat şi eu şcoala din sat. Fericiatul episcop Popasu l-a fost luat la sine să-l crească la şcoală, dar n'a găsit la el şi după ce a umblat prin România s'a întors acasă, de unde a fost dus mai mulţi ani la miliţie prin Italia, de unde reîntorsându-se s'a făcut econom şi acum e admanstrator comunal.

(Va urma).

trebuie prin munca noastră continuă să aducem poporul la cunoştinţă, — că preotul lui e un muncitor desinteresat; căci crescând noi tinerimea bine, va veni vremea ca aceea tinerime în viitor să recompenseze cinstit pe preotul său, atât moraliceşte, cât şi materialiceşte, în teliul arătat de Domnul asesor Ioan, în discursul de deschidere a conferinţei preoţeşti dela Sibiu.

Timpurile sunt grele, reclamă multe sacrificii, mai ales dela preoţime, — dar numai muncind în continuu în interesul moral al celor încredinţaţi nouă ne vom câştiga iubirea din partea acelor, cari ne vor zice din toată inima „părinte”. Să fim deci trezi, căci vremurile grele sunt!

Preotul Ioan Ganea.

Legea despre armata comună.

(Urmare).

§. 12. Honvezimea se întregeste: prin asentare, prin trecerea rezervişilor şi a rezervelor întregitoare dela armata comună la honvezime, prin înrolarea ofiţilor militari, şi prin intrarea de bună voie la honvezime. Recruţii necesari pentru întregirea personalului dela harghelile de cai ale statului, se trece dela armata comună la honvezime, cu îndatorirea de a face serviciul ordinar activ pe care aveau să-l facă la armata comună, precum şi eventualul serviciu special activ, la care s'ar fi obligat. În cazuri excepţionale se permite trecerea dela armata comună la honvezime a gajiştilor, aspiranţilor, candidaţilor de funcţionari militari, ba şi a soldaţilor de rând, dacă ei s'au sori cer permutare.

§. 13. Contingentul de recruţi pentru susţinerea armatei comune, — fără a se computa recruţi daţi în scopul acesta de provinciile Bosnia şi Herţegovina, — se stabileşte, pe baza drepturilor constituţionale cuprinse în §§-ii 11, 12, 13 şi 14 din art. de lege XII dela 1867 şi cu conservarea lor: pentru anul prim dela intrarea în vigoare a legii acesteia în 136.000, pentru anul al doilea în 154.000, pentru anul al treilea şi alţi nouă ani următori în 159.000. Contingentul acesta de recruţi este a se repartiza pe ţările sfinte coroane ungare deoparte, iar de altă parte pe regatele şi ţările reprezentate în senatul imperial (dela Viena), în proporţia populaţiunii. Sub populaţiune este a se înţelege numărul cetăţenilor de stat ungari, cari cu ocaziunea recensământului din urmă au fost conserşi pe teritoriul ţărilor sfinte coroane ungare, pe teritoriul regatelor şi ţărilor reprezentate în senatul imperial, şi pe teritoriul provinciilor Bosnia şi Herţegovina, mai adăugându-se la numărul lor şi numărul cetăţenilor ungari de stat, aflaţi în serviciul activ militar.

Amăsurat rezultatului recensământului dela 31 Decembrie 1900, de astădată se dau de pe teritoriul ţărilor de sub sfânta coroană ungară pe seama armatei comune în anul prim după intrarea în vigoare a legii acesteia 58.141 de recruţi, în anul al doilea 65.836, în anul al treilea şi alţi nouă ani următori 68.187 de recruţi. Mărirea contingentului de recruţi poate forma obiect de nouă stabilire legislativă înainte de expirarea alor doisprezece ani, socotii dela intrarea legii în vigoare, numai în casu, dacă Măiestatea Sa afla, pe calea guvernului respectiv şi responsabil, că urzarea, ori reducerea e necesară. Guvernul însă e dator se prezenteze la timp dietei proiectele referitoare la menţinerea neschimbată, ori la schimbarea numărului de recruţi, stăbilit pentru cei zece ani din urmă, încă înainte de a expira cei doisprezece ani.

Contingentul de recruţi, necesar pentru susţinerea honvezimei din ţările de sub sfânta coroană ungară, se stabileşte pentru anul prim dela intrarea în vigoare a legii acesteia în 17.500, pentru anul al doilea în 21.500, şi pentru anul al treilea şi alţi nouă ani următori în 25.000. Fiecare contingent poate fi însă dat, numai după ce a fost votat pe anul respectiv din partea parlamentului. După scopul irea trebuinţei pentru anul respectiv, recruţii de prisos se trece pe baza §-ului 37 la rezervele întregitoare. Aceea parte a soldaţilor aflaţi în serviciu activ, al cărei loc îl iau recruţii chemaţi la serviciu, vine concediată. La concediu, cu ţinerea în vedere a raporturilor de serviciu, sunt îndepărtaţi în prima linie acei, cari în urma împrejurărilor de acasă, fiind ei susţinători de familie, agronomi ori având altă ocupaţiune, sau în scopul exersierii vreunei meserii, merită o deosebită consideraţiune. De alt-cum numărul recruţilor pentru armata co-

mună și pentru honyezime se împarte după cercurile de asentare, amăsurat rezultatul pe care l-a dat reerutarea.

§ 14. Condițiunile generale pentru a fi primit în serviciul armatei comune, ori a marinei, sunt: cetățenia ungără ori austriacă, respective cetățenia în provinciile Bosnia și Herțegovina, capacitatea necesară, spirituală și corporală, și cel puțin o etate de 17 ani impliniți.

§ 15. Pentru a fi primit la honyezime se cer condițiunile următoare: cetățenia în statul ungăr, capacitatea necesară spirituală și corporală și o etate de cel puțin 17 ani impliniți.

§ 16. (Vorbește despre îndatorirea tinerilor, cari cad sub asentare, de a se prezenta în luna Noemvrie la primăria comunei lor, pentru a fi trecuți în listele de reerutare. Îndatorirea aceasta începe în anul, în care respectivul a implinit, înainte de 1 Ianuarie, anul 21-lea al etății și se termină în anul, în care cu 31 Decembrie, respectivul a trecut de 23 de ani.)

§ 17. Fiecare obligat se face armata are a se supune asentării, în ceroul de asentare în care și are indigenatul. Pe calea ordinațiunii se va stabili, că dacă aparținerea la o anumită comună e dubioasă, care cerc de asentare fie competent, precum și aceea, că în cari oșuri cetățeni de stat ungari pot să se prezinte și în fața comisior asentătoare din regatele și țările reprezentate în senatul imperial, sau din provinciile Bosnia și Herțegovina, și întors, când pot, în același scop, să se prezinte în fața comisior asentătoare din țările de sub sfânta coroană ungără cetățeni de stat din regatele și țările reprezentate în senatul imperial, ori din Bosnia și Herțegovina; în urmă se va mai stabili că persoanele, cari petrec înafară de hotarele monarhiei austro-ungare, pe ce cale au se satisfacă datorințelor lor militare.

Reerutarea se face cu ocaziunea asentării generale, ori la asentările suplimentare. Asentarea generală se face de regulă în zilele dintre 1 Martie și 30 Aprilie a fiecărui an, iar asentările suplimentare se țin după trebuință. Reerutarea o efectuează în fiecare cerc de asentare comisiunile mixte asentătoare, în locul destinat pentru asentare, și anume, la asentările generale după comune, respective notariate, după clasele de etate, și în ordinea în care sunt introduși tinerii în registrele de asentare.

Președinte al comisiei e primul funcționar al municipiului, respective substitutul său legal, în caz de necesitate un membru al reprezentanței municipale, esm's din partea acesteia, cu aprobarea ministrului de honyezii. Membri ai comisiei sunt: din partea municipiului primul funcționar al cercului și medicul municipal ori substitutul său, din partea armatei comune și a honyezimii câte un ofițer superior, ori capitan, înca un ofițer, și un medic militar, fie dela armata comună, ori dela honyezime.

Cercul de competență al membrilor comisiei asentătoare îl stabilește ordinațiunea specială. Cei aflați apți dintre tinerii vin înregiment și. În contra verdictului rostit la asentare nu se poate apela. Dintre cei înrolați, au să fie trecuți imediat la rezervele suplimentare toți aceia, cari pe baza §§-ilor 29, 30, 31 și 32 au dreptul să fie împărțiți de oarecari favoruri cu privire la îndatorirea de a face serviciul militar, iar cu privire la ceilalți rămâne în suspens chestia, dacă trec la trupe de reerut, ori la rezervele suplimentare.

Celce nu s'a prezentat la asentare, va fi supus asentării suplimentare în întrebuintărea măsurilor legale de forță, și fără considerare la comuna la care aparține va fi dus înaintea comisiei asentătoare mai apropiate, iar dacă este temere că poate se fugă până la intruirea comisiei, vine pus sub pază.

În cazul că dintr-o parte a țării prea mulți absentează dela asentarea legală, ministrul de honyezii poate lua următoarele măsuri excepționale: oprește trecerea peste anumite hotare altcum, decât numai cu pașaport pentru tinerii de gen bărbătesc, eventual poate se sisteze cu totul estradarea de pașapoarte pentru tinerii de 17—36 ani de pe teritoriul respectivului municipiu; ordonează, ca cei citați la asentare de pe teritoriul respectiv, în caz că la termenul pus nu se înfățișează, se fie pedepsiți cu amende de câte 100—1000 coroane, cari se vor încasa pe cale administrativă; în fine poate ordona în cercuri de asentare, în cari abuzurile la asentare au luat dimensiuni mai mari, ca cei asentați deja, în anul respectiv se fie de nou examinați din partea unei comisii speciale de asentare, având se poate cheltuielile acestei comisii aceia, cari au dat motiv pentru a se ordona o astfel de procedură excepțională, dela cari speșele se vor încasa pe cale administrativă. Despre dispozițiile extraordinare ministrul face raport dietei.

(Va urma).

Serate de ale meseriașilor nostri.

Joi, la 26 Septemvrie n. 1912, și-a ținut Reuniunea meseriașilor sibiieni a 9-a ședință literară. Președintele nostru Tordășianu ne-a vorbit despre petrecerea sa în Abrud, unde clasa inteligentă și cea a meseriașilor i-a oferit fericitul prilej de a petrece câteva momente împreună. Comunicând salutul frătesc, transmis de meseriașii abruzeni, ne relatează că ei, deși lipsiți de o Reuniune proprie, sunt grupați, aproape toți, în jurul oasinel de acolo, că ei au un paternit cor, care ajutat, ca în rari alte locuri, de advocații și ceilalți cântăreți, se produce la concertele și esecută cântările bisericești. Cu un cuvânt meseriașul nostru abruzen e muncitor conștient, zelos și cald prieten al tuturor oauzelor noastre bune. E de regretat însă, că statutele Reuniunii lor nici până astăzi n'au primit receruta aprobare. În cele din urmă, făcând o revistă asupra progreselor, ce noi le-am realizat în timpul dela cea din urmă ședință, dl. Tordășianu stăruie asupra importanței faptului îmbucurător, că tot nouă, sibiienilor, ne revine vrednicia de a avea, în persoana tinerului Ioan Metea, fiu de țărăn, originar din Ileni, comitatul Făgărașului, absolvent al gimnaziului din Bist, pe al 2-lea învățaoel (practicoant) la lăcătașerie, cu esamen de maturitate, (primul, precum se știe, a fost Ioachim Sociu, acum la tehnica în München). Doarește învățaoelului Metea multă perseverență și răbdare, ca să poată găta cu vrednicie anul de ucenic, după absolvirea căruia să cerceteze o școală superioară, ear la timpul său să devină folositor sieși și neamului românesc, care are mare trebuință de un stat meserieșesc luminat și devotat. Pentru a fi folositor și colegilor săi învățaoei, cu mai puțină școală, dl. Tordășianu invită pe tinerul Metea, ca în după amzele Duminicilor, să cerceteze localitățile noastre, și să dea mână de ajutor la munca, ce Reuniunea o depune, pentru luminarea și ușurarea traiului revinovaților învățaoei, acești adevărați „copii ai muncii grele”.

La încheiere, punându-ne în vedere, că dl. prof. semin. Dr. Silviu Dragomir a binevoit a a-și oferi din nou prețiosul concurs, declară ședința deschisă.

După oetirea prin notarul Duca a proceselor verbale ale ședințelor administrative și după executarea din partea orului e ericilor, de sub conducerea dlui Ignaton, absolvent în teologie, a unei frumoase compoziții, dl. prof. Dr. S. Dragomir ține o conferență despre George Barițiu, al cărui bust s'a desvâlit cu prilejul serbarilor, ce le aranjă Asociația noastră din Sibiu. Vorbește despre viața lui, care oglindește munca unui om, de care e legată dezvoltarea mai nouă a poporului nostru. Pe deosebite terrene muncind cu același zel, și-a creat un nume, care va rămâne în amintire generațiilor viitoare. El se consideră a înepătorul ziaristicii noastre, cu satorul căreia și-a propagat vreme așă de îndelungată idelle sale politice și culturale. E de prisos să amintese, că discursul dlui Dr. Dragomir a fost ascultat cu viu interes, ear d sa viu și frenetic aclamat.

Dintre celelalte puncte ale programului seratei mai releviez dialogul „Mătușă surdă”, predat bine de doaoarele P. Stoia și P. Văcaru, apoi unele buoști hazii de Dr. Gărdar, predate în jargon bănățanesc de dl. Aurel Stefan.

La fine s'au dat, ca de regulă, 20 carticele folositoare, ear dl. Tordășianu mulțumind tuturor pentru conlucare, declară ședința închisă și invită la a cea a 10 (a 4-a festivă), ce se va ținea J i la 31 Octomvrie a. o., pe când și-a oferit binevoitorul concurs dl. profesor seminarial Ascaniu Crișanu.

„Emanu”.

NOUTĂȚI.

Rescumpărare. P. C. Sa Domnul Dr. Ilarion Pușcariu, arhimandrit și vicar arhiepiscopesc, a donat pentru masa studenților români din Brașov 50 coroane ca dispensare de felicitări la ziua sa onomastică.

Școalele de marină militară. În anul vltor se vor primi la academia marinărilor din Fiume și la școala de candidați marinari din Pola oam 50 de elevi și mai mulți candidați de marinari. Pentru a fi primit în academia din Fiume, se cer patru clase secundare, ear la școala candidaților de marină se pretinde terminarea tuturor claselor secundare. Doritorii de a intra în aceste școli au să facă și un examen de primire.

Rang refuzat. Victor Emanuel, regele Italiei, dorea să distingă pe ministrul președinte Giolitti, înălțându-l la rangul de principe, cu prilejul încheierii păcii turco-italiane. Giolitti însă, cum se anunță din Roma, a deslinat onorul regal, spunând suveranului său, că voește să rămână și mai departe un simplu cetățean.

Proiect de căsătorie. Un ziar din București a adus, știrea că marele principe rusesc Nicolae Nicolaevici, care vine la București pentru a preda în fruntea unei delegațiuni bastonul de mareșal rusesc, Maiestății Sale Regelui Carol, are încă și o altă misiune, anume: inițierea pertractărilor pentru căsătoria principei Carol și României cu principesa Olga, fiica cea mai mare a țarului rusesc.

Donățiune frumoasă. Locuitorul din Budapesta Henric Eles a lăsat prin testament pelângă alte însemnate legate 400.000 de coroane pe seama colegiului evanghelic din Eperjess.

Moștenitorul de tron rusesc. Măoul principe pe rusesc Alexi, asupra căruia s'a săvârșit cum scriesem, un atentat între împrejurări până astăzi necunoscute, a fost operat cu bun succes și după asigurarea medicilor cu scăpat de orice complicație ori primejdie.

Cai din Ungaria pe câmpul de războiu. La târgul de țară din Alba-regale au sosit două comisii, care au cumpărat vreo 400 de cai pentru Săbia și pentru Tarcia. Prețul a variat între 400 și 600 de coroane. Caii cumpărați au fost învagonați și expedați îndată.

Ardealul. În numărul mai nou al ziarului *Leipziger Illustrierte Zeitung* a apărut sub titlu „Siebenbürgen” un articol scris de Carl Junker. Autorul călătorind prin țara noastră, deserie numeroase localități, din punct de vedere geografic, etnografic și istoric. Expunerile sunt însoțite de o serie întresgă de ilustrațiuni reușite, în partea cea mai mare alese din colecțiunea dlui T. R. Popescu: vederi din Carpați, orașe și sate, porturi țărănști ș. a.

Numărul institutelor de bani ardeleni. În cele 17 comitate din Ardeal se găsesc cu totul 770 de institute de bani. Între acestea sunt 244 de societăți pe acții și 526 de înscăpări. Institutele românești sunt reprezentate cu un capital fundamental de peste 16 milioane coroane, cele ungurești cu 34 milioane coroane, iar institutele de bani săsești cu 10 milioane de coroane.

Impotriva alcoolismului. Admiratul Montecucoli a dat un ordin privitor la combaterea alcoolismului în marina austro-ungară. Conform ordinului, în academia marinărilor din Fiume, în școalele din Pola și Sebenico este interzis a da beuturi alcoolice la masa elevilor. Soldații din cazarmă, cari până acum primeau de obicei pe zi doi deciliri de vin roșu, de aci încolo nu vor mai primi beuturi alcoolice, ci în locul lor se va îmbunătăți mâncarea. Personalul de serviciu de pe un vas, în deorsul deprinderilor, nu primește altă beutură, pe lângă apă, decât ceai cu lămăie.

Marconi vindecat. Celebrul inventator al telegrafiei fără fir, Marconi, care la un accident de automobil s'a rănit la cap și era aproape să moară, cum se anunță din Roma, Dumneea a părăsit spitalul dela Spezia, — dar și-a pierdut un ochiu. Marconi voiește să vie la Viena, să i se pună un ochiu artificial.

Zăpadă. În părțile de sus ale țării noastre a căzut zăpadă groasă zilele trecute. Asemenea și în Galiția.

Aviz. Am onoare a face cunoscut, că ni-am deschis cancelaria advocațială în Beolan (Bethlen) vis-avis cu judecătoria cercuelă. Dr. Ioan Moldovan, avocat.

Arestarea unui uzurar. Zilele acestea fasese chemat la poliția din Budapesta inginerul Victor Arany în urma arătării făcute de soția unui ofițer din Germania. Ofițerul dădorea lui Arany 60 de mii de coroane, deși primise dela inginer numai cinci mii de coroane. Arany a recunoscut că și-a adunat prin cămătărie de cât va ani o avere de milioane. În același timp fiind acuzat și pentru înșelătorie, defraudare și jurământ strâmb, Arany a fost imediat deținut.

În ajutorul fraților. Consiliul municipal din Mosova a hotărât să contribuie 50.000 ruble pentru populațiunea slavă din țările bătute de războiu. Afară de aceasta va deslădi o listă de contribuții în școlăș școp.

În memoria lui Cervantes. Din Madrid se anunță, că regele Alfonso a cumpărat casa Cervantes din Valladolid. În apropierea acestei clădiri se va întemeia o bibliotecă și un muzeu Cervantes în memoria celebrului autor al lui Don Quijote dela Mancha (1547—1616).

Scăpat de moarte. Luca Iukici, care a comis astăvară un atentat asupra banului croat Ciuvai, a fost grațiat de Maiestatea Sa monarhul. Pedepsa cu moarte a lui Iukici a fost schimbată în temniță pe viață.

Pentru apărarea copiilor. Monitorul oficial din Belgia vestește, că regele Belgiei a hotărât să convoace pe vara anului 1913 un congres internațional în Bruxelles pentru apărarea copiilor. Toate statele culturale vor primi invitații la congres. Guvernul belgian va propune să se înființeze în capitala țării un birou permanent internațional pentru apărarea copiilor.

Biblioteca scriitorului Tolstoi. Președintele societății de amatori ai literaturii rusești, A. Grusinski, înștrăinat să cerceteze biblioteca lui Leo Tolstoi în Iasnai-Poliana, și-a terminat misiunea, publicând un raport despre colecția de cărți a marelui scriitor. Biblioteca lui Tolstoi conține 15 mii de volume, între care 4 mii în limba rusească, celelalte în limbile: franceză, engleză, germană, italiană, spaniolă, polonă, japoneză ș. a. Privitor la conținut, partea cea mai mare a cărților aparține literaturii frumoase, urmează apoi literatura filozofică, religioasă, pedagogică, istorică și sociologică. Numeroase lucrări, d'ale scriitorilor ruși și francezi, sunt însoțite de note marginale scrise de mâna lui Tolstoi, — idei critice dintre cele mai strălucitoare. Notele acestea se vor adana și vor apărea în formă de volum.

Descoperire arheologică. Cel mai însemnat rezultat al săpăturilor făcute anul acesta în Anglia, este desgroparea orașului *Corstopitum*, situat în duatul Northumberland, nu departe de valul lui Adrian. Se dovedește că Corstopitum era nu numai din punct de vedere militar, ci și economic una dintre localitățile cele mai importante în Angliera romană. S'au descoperit cazarmă, magazine, prăvălii și alte așezăminte. Într'un vas s'au găsit peste o mie de monete în aur, argint și bronz. Descoperirile arată că localitatea era împoporată până la anul 390 d. Cr., dar pe la 395 decăzuse.

Repausul duminical suspendat. Ministrul nostru de comerț a hotărât, ca dela gara din Sibiu să se poată transporta mărfurile, până la alte dispozițiuni, și în zilele de Duminică, ca în zile de lucru.

Din viața copiilor. Mărioara: — „Moșulică, ai tu dinți buni?” — „Nu, dragă nepoțică, n'am dinți buni!” — „Atunci, slavă Domnului, te rog să mi păzești măruș, până mă întorc dela școală”.

Omul naturii. Din Sătmăre se știe, că zilele acestea jandarmeria a dat peste un „om sălbatic” în pădurea dela Lăpuș. Omul trăie într-o peșteră, era slab ca un schelet, și acoperit cu păr ca un gori. Sălbaticul transportat la Sătmăre, după câteva zile și-a recăștigat graiul. În fața judecătorei de instrucție a declarat, că se numește Iosif Ferenczi, și că de durere pentru soția sa, moartă de zece ani, s'a retras în peșteră și a trăit de atunci în pădure. Cercetarea continuă.

La fondul de 20 bani al Reuniunii meseriașilor sibiieni pentru cumpărarea unei case cu hală de vânzare, au dăruit următorii comercianți, participanți la întâiul congres al comercianților și anume: Ioan Comșa (Zrănești), Ioan Panga (Zgribesti), Ioan Căteanu și Ioan Grăia (Brad), Ilie Stoia (Petroseni), Manasie Maron (Iteu), Nicolae Sabău (Lupșa), Atanasie Brana (Vaca), fiecare câte 1 cor.; Cîntea și Han (Lugoj), 2 cor.; Leonard Pavlov, raportorul „Adevărului” și „Universului” (București) și Atanasie Daju, țaroh (Fizești), câte 1 cor.; Sebastian Negru, sodal lăcătur, 30 bani; Grigorie Porocaria, comerciant (Valeadusului) soția sa Maria n. Metegănu și copiii lor Panfi, Mărioara, Augustin, Vladimir, Ionel, Mierva, Silvia și Ostaș, cor. 2.50 și Victor Tordășianu președinte, 10 bani.

Teatru.

Astăzi Mercuri, comedia „Die fünf Frankfurter”, Joi comedia „Der gutschende Frak”, Vineri d. o. la orele 3 tragédia „Müller und sein Kind”, sara „Die versunkene Glocke, Sămbătă „Frauenfresser”.

Nr. 11839/1912 prot. (372) 1—3

Concurs.

Pentru întregirea postului de paroh în comuna de clasa a III-a Valea Iepii, tractul Geoagiului, se publică din oficiu al II-lea concurs cu termen de 30 zile pe lângă emolumentele din coala B despre ajutorul dela stat.

Suplicantii vor așterne rugărilor lor concursuale instruite conform legilor în vigoare la oficiul protopresbiterial al Geoagiului și se vor prezenta în vre-o Duminecă ori sârbătoare cu încuviințarea protopresbiterului, în parohie la biserică spre a-și arăta aptitudinile în cele bisericești.

Sibiul, din ședința consistoriului arhidiecezan ca senat bisericesc ținută la 9 Octomvrie 1912.

Consistoriul arhidiecezan.

Nr. 446/1912. 373 1—3

Concurs.

Pentru întregirea postului de învățător la școala confesională ort. rom. din **Curciu**, tractul Mediașului, se publică concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

Salar anual de 1000 cor., și anume: 600 cor. dela comuna bisericească din repartite și 400 cor. se vor cere dela stat pe baza documentelor celui ales.

Cvartir și grădină în natură.

Cerile de concurs instruite conform normelor în vigoare să se trimită subsemnatului oficiu în termenul deschis, îndatorat fiind cel ales a conduce la biserică copii în Dumineci și sârbători și a cânta cu ei sf. liturgie, iar la trebuință a cânta și la utrenie cu tinerimea adultă, a forma cor fără altă remunerație și a se prezenta în vre-o Duminecă ori sârbătoare în biserică spre a cânta și a face cunoștință cu poporul.

Mediaș, în 7 Octomvrie 1912.

Oficiul protopresbiterial gr. or. al Mediașului în înțelegere cu comitetul parohial.

Romul Mircea
protopop.

Nr. 484/1912 prot. (374) 1—3

Concurs.

Pentru întregirea unui post învățătoresc devenit vacant la școala noastră elementară română greco-orientală din **Boița** se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în ziarul „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post învățătoresc sunt:

1. Salar fundamental 1000 cor. solvabil în rate lunare anticipative din cassa comunei noastre bisericești.

2. Cvartir natural în edificiul școlar.

3. Relut de grădină 20 coroane.

4. Cvinvenalele legale se vor computa dela ziua intrării în funcțiune în postul ce este a se întregi prin acest concurs învățătoresc.

Învățătorii ales și întărit în acest post învățătoresc pe lângă catorințele sale pe terenul vieții noastre bisericești, școlare și sociale, stabilite între marginile autonomiei noastre bisericești este obligat a propune în mod gratuit studiile economice în școala noastră de repartitiune economică.

Concurenții la acest post învățătoresc vor avea să se prezinte înainte de alegere în biserică noastră în vre-o Duminecă sau sârbătoare spre a-și documenta aptitudinea în cântările bisericești.

Cerile de concurs instruite în înțelesul dispozițiilor noastre legale din vigoare sunt a se înainta în termenul legal oficiului protopresbiterial gr. or. al tractului Sibiul.

Boița, din ședința comitetului parohial român gr.-or. ținută la 7 Octomvrie 1912.

Nicolae S Halmagiu Ioan Druhora
președintele com. parohial. presbiter rom. gr.-or.

Văzut: **Dr. Ioan Stroia**
protopop.

Dentist

Virgil Muntean

Sibiul, Strada Măcelarilor,

în față cu Tipografia și Librăria arhidiecezană, intrarea prin strada **Quer Nr. 22.**

(126) 31—

Nr. 957/1912 prot. (371) 2—3

Concurs.

Pentru întregirea postului al II-lea de învățător dela școala confesională gr.-ort. română din **Cincul mare**, protopre biteratul Agnitei, se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima apariție în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt următoarele:

Salar fundamental 1000 cor., precum și cvinvenalele prescrise de lege, cari se vor ridica din casa bisericii, cvartir în natură și grădină.

Concurenții vor avea să dovedească, că au ecalificațiunea prescrisă de lege și că sunt cântăreți buni.

Preferiți vor fi aceia cari sunt capabili de a instrui și conduce un cor care să cânte în Dumineci și sârbători la serviciul divin.

La caz că între concurenți ocure și de aceia, cari au servit și în alte comune ca învățători aceștia trebuie să alăture la cererile concursuale și atestate despre anii de serviciu.

Se notează că studiile secundare (cântările bisericești, economia, gimnastica, desenul și excursiunile școlare) se vor distribui între ambii învățători după cum se va afla de bine înțelegere cu directorul școlar.

Cerile concursuale înzestrate cu documentele trebuincioase să se înainteze în termenul deschis oficiului protopopesc, iar concurenții pe lângă prealabila încuviințare a acestuia să se prezenteze în vre-o Duminecă sau sârbătoare în biserică spre a-și arăta desțeritatea în cântări și a face cunoștință cu poporul.

Concursurile intrate după termen și a celea din cari lipsesc documentele cerute, nu se vor lua în considerare.

Agnita, în 11 Octomvrie 1912.

Oficiul protopopesc gr.-or. român al Agnitei, în înțelegere cu comitetul parohial concernent.

Ioachim Muntean
protopop.

A apărut și se află de vânzare la Librăria arhidiecezană

I. Enescu:

Cooperativele satești

Felul și însemnătatea lor.

Prețul Cor. 1-50, porto 5 fil.

VECHIA MEA

experiență este și rămâne, că pentru a alunga liniștile, precum a ajunge și a susține fraged o piele moale și un ten alb, nu există un săpun mai bun ca săpunul renumit în lume, **Steckenpferd** din Lapte de Crin, marca cal pe băț de Bergmann și Co., Tetschen a/Elbe. Bucata cu 80 fil. se află în farmacii, drogerii, parfumerii și în alte prăvălii aparținătoare branșei. Asemenea e minunată aprobată și Crema de Crin a lui Bergmann „Manera” pentru susținerea fragedă și albă a mânilor de dame; în tuburi a 70 fil. pretutindeni se află. (60) 30—40

La

Librăria arhidiecezană

se află de vânzare

Octoihul-mare

cu litere cirile.

Prețul cor. 25—.

„BIBLIOTECA ȘAGUNA”

REDACTATĂ DE **Dr. I. LUPAȘ, SĂLIȘTE**

A apărut și se află de vânzare la

Librăria arhidiecezană, în Sibiul

Nr. 1.

Însemnătatea bisericii

Nr. 2.

Despre pocăință

Nr. 3.

La ziua sf. Andrei

Nr. 4—5.

Temeliile traiului nostru

Nr. 6—7.

Sfânta Scriptură

în limba românească

de

Dr. I. Lupaș.

Prețul la 10 fil. + porto 5 fil.

ICOANE SFINTE

pictură de mână în oleu, pe pânză, în orișicare mărime, pe lângă prețurile cele mai moderate ofere:

I.
Adormirea Maicei Domnului
Bunavestire
Nașterea Domnului Iisus Christos
Fuga la Egipt
Iisus în biserică de 12 ani
La nunta din Cana
Iisus pe mare
Invierea lui Lazar
Schimbarea la față
Răstignirea lui Iisus Christos
Punerea în mormânt
Invierea Domnului
Înălțarea — Floriile
Tăierea împrejur
Nașterea Maicei Domnului
Pogorârea Duhului sfânt
Nașterea sfinților Ioan Botezătorul
Grigorie, Vasile și Ioan
Adormirea sfintei Ane
Aflarea capului sf. Ioan Botezător.

II.
Iisus pe Cruce
Înălțarea sfintei cruci
Ilie prorocul în carul de foc
Taiera capului sfințului Ioan
P. Grigorie teologul
Sf. Vasile

III.
Botezul Domnului
Constantin și Elena
Sfinții Dumtru călare
Sfântul George
Maica Domnului
Petru și Pavel
Arhanghelii Mihail și Gavriil
P. Ioan Gură de aur
PP. Ioachim și Ana

IV.
Arhanghelul Mihail
„ Gavriil
Apostol ori-care
Domnul Christos
Iisus în muntele Maslinilor
Sfântul Dumtru
Sfântul George
Ilie Prorocul
Ioan în pustie
Sfântul Nicolae
„ Simeon
„ Andrei
Evangelistul Ioan
„ Luca
„ Marcu
„ Mateiu
Prorocul Zaharia
Apostolul Iacob
„ Filip

	Grupa I.					Grupa II.					Grupa III.					și Icoane din Grupa IV.				
	Mărimea în cm.					Mărimea în cm.					Mărimea în cm.					Mărimea în cm.				
	39/50	47/63	55/68	63/79	74/100	39/50	47/63	55/68	63/79	74/100	39/50	47/63	55/68	63/79	74/100	39/50	47/63	55/68	63/79	74/100
foarte fine Cor.	39-20	44-80	58-80	81-20	106-40	35—	40-60	51-80	70—	89-60	30-80	37-80	46-20	61-60	78-40	28—	34-60	42—	56—	70—
fine . . .	26-60	29-40	46-20	56—	72-50	23-10	27-30	40-60	49—	65-80	20-30	23-80	35—	43-40	60-20	18-20	21—	30-80	39-20	56—
simple . . .	14—	16-10	18-20	26-50	36-40	12-60	14—	16-10	23-80	32-20	11-20	11-90	14—	21-70	29-40	9-80	10-50	11-90	19-60	26-60

Prețurile indicate în șema de sus sunt a se înțelege numai la icoane pictate pe pânză și fără cadre (rame). La dorință se pictează însă și pe lemn, tinichea și aluminiu.

Deasemenea și cu angajamentul pentru **prapori** din orișice fel de materii și de orișice culoare pe lângă condițiile cele mai favorabile